

Handläggare
Roger Kilman
Roger.Kilman@huddinge.se

Valnämnden

Valnämndens distribution av ytterligare valsedlar, utöver de som nämnden enligt 8 kap. 2 § vallagen (2005:837) ansvarar för att tillhandahålla, till partier som deltar i valet 2022

Förslag till beslut

Valnämndens beslut

Valnämnden beslutar att inte distribuera ytterligare valsedlar, utöver de som valnämnden enligt 8 kap. 2 § vallagen (2005:837) (VL) ansvarar för att tillhandahålla, till partier som deltar i valet 2022.

Sammanfattning

Baserat på erfarenheterna från testet vid valet hösten 2018, synpunkterna från Valmyndigheten samt genomförandet av valet 2019 menar valkansliet att hanteringen av distributionen av valsedlar utgör en stor utmaning för kommunen som medför risker för fel i valsedelhanteringen, vilket i sin tur ökar risken för överklaganden av valet.

Valkansliet föreslår därför att valnämnden beslutar att inte distribuera valsedlar, utöver de som valnämnden enligt 8 kap. 2 § VL ansvarar för att tillhandahålla, till partier som deltar i valet 2022.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I allmänna val finns det tre typer av valsedlar. Enligt vallagen har valnämnden ansvar för att två av dessa finns tillgängliga i röstnings- och vallokaler. En typ av valsedlar ansvarar partierna för. Valnämnden kan besluta om att ta ansvar för andra valsedlar än de som enligt lagstiftning ingår i ansvaret. De partier som omfattas av lagkravet är dels partier som redan sitter i den församling valet gäller och dels partier som vid något av de två senaste allmänna valen fick över 1% av rösterna nationellt.

Kommunen ansvarar, genom valnämnden, för att blanka valsedlar och partivalsedlar alltid ska finnas på plats och utlagda för väljarna i anslutning till en vallokal eller röstningslokal för förtidsröstning. I val till riksdag, region- och kommunfullmäktige gäller detta för det parti som vid något av de två senaste

riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet. Detta gäller även i val till region- och kommunfullmäktige för det parti som redan är representerat inom den region eller den kommun där partiet är representerat, 8 kap 2 § VL.

Valmyndigheten rekommenderar att partierna ansvarar för distributionen av namnvalsedlar (valsedlar med kandidatnamn) och framhåller att kommunen inte har någon lagstadgad skyldighet att hantera namnvalsedlar. Enligt vallagen och i Valmyndighetens styrdokument ska alla valsedlar presenteras på ett likvärdigt sätt för väljarna. Kommunens valnämnd fattar därför, inför varje val, beslut om hur valsedlarna ska placeras och står som garant för att samtliga partiers valsedlar tillhandahålls på ett likvärdigt sätt. Ansvaret för valsedlarnas ordning har inget samband med distributionen av dem att göra.

Vissa mindre kommuner väljer att hantera distributionen av samtliga partiers namnvalsedlar till vallokalerna och/eller röstningslokalerna. Partierna kan då lämna sina valsedlar centralt till kommunen, som sedan fördelar valsedlarna till vallokalerna och röstningslokalerna. En sådan distribution innebär att kommunen åtar sig uppgifter som går längre än de skyldigheter som följer av vallagens bestämmelser och försvårar upprätthållandet av en likvärdig hantering av valsedlarna.

Enligt vallagen ska den som kandiderar för ett parti som har anmält sitt deltagande i ett val skriftligen ha samtyckt till kandidaturen senast fredagen före valdagen. Det kan i praktiken innebära att namnvalsedlar byts ut två dagar innan valet. Även så sent som på valdagen kan det, från partier som deltar i valet, komma krav på att kommunen ska lägga ut valsedlar. Den logistik som krävs för att distribuera valmaterial till samtliga röstmottagningsställen behöver betydligt längre framförhållning. Packning av valsedlar sker i god tid innan valet och är ett omfattande logistiskt arbete. Att distribuera valsedlarna skulle vara en stor utmaning för kommunen och medföra risker för fel i valsedelhanteringen, vilket i sin tur ökar risken för överklaganden av valet.

Med anledning av det ovan sagda anser valkansliet att valnämnden bör fatta beslut om att inte hantera distributionen av valsedlar, utöver de som nämnden enligt 8 kap. 2 § VL ansvarar för att tillhandahålla. Distributionen skulle i så fall behöva erbjudas till samtliga partier som ställer upp i valet. 2018 var 76 partier anmälda i alla tre val och över 300 partier var anmälda i något av valen.

Utifrån nuvarande personalstyrka sett till logistik och packning så är resurserna att hantera den valsedelsdistribution som lagen kräver väldigt knappa.

Enbart de obligatoriska valsedlarna uppgick till totalt 900 000 valsedlar i 2018 års val. Valsedlarna levereras förpackade i buntar om 1000 valsedlar i kartonger som rymmer 16 000 valsedlar, vilket motsvarade nära 60 kartonger.

Veckan innan valet fördelas de 900 buntarna med valsedlar i ungefär 200 olika högar, där mängden valsedlar anpassas efter antal röstberättigade i valdistrikten. Minst två personer deltar i arbetet, som pågår även efter ordinarie arbetstid. Det är ett väldigt intensivt arbete vilket försvårades av att några partier lämnade in namnvalsedlar långt efter den deadline som sattes upp.

Förvaltningens synpunkter

Valkansliet föreslår att valnämnden fattar beslut att inte distribuera ytterligare valsedlar, utöver de som valnämnden enligt 8 kap. 2 § VL ansvarar för att tillhandahålla, till partier som ställer upp i valet 2022.

Ett sådant beslut innebär att partierna som ställer upp i valet har ansvar för att distribuera valsedlar till vallokaler med undantag av de valsedlar som valnämnden ansvarar för att tillhandahålla enligt 8 kap. 2 § VL. Valnämnden ser därför till att det alltid ska finnas blanka valsedlar samt valsedlar med partibeteckning (endast partinamn) för partier som:

- har fått minst 1 % av det totala antalet röster i riksdagsvalen 2014 eller 2018. Partier som begär det ska få partivalsedlar utlagda i valet till riksdag, kommun och region.
- redan är representerade i kommun- eller regionfullmäktige. Partier som är representerade i region- eller kommunfullmäktige har endast rätt att få partivalsedlar i valet till det politiska organ de redan är representerade i.

Detta innebär att ett beslut om att inte distribuera ytterligare valsedlar än de ovan nämnda innebär:

- att partier som inte har rätt till utläggning ansvarar för distribution av parti- och namnvalsedlar till respektive röstmottagningsställe
- att partier som har rätt till utläggning av partivalsedlar ansvarar för att distribuera namnvalsedlar till respektive röstmottagningsställe.

Valkansliet menar att hanteringen av partiernas valsedlar, utöver de som nämnden är skyldiga att tillhandahålla, innebär en stor logistisk utmaning. Hanteringen medför vidare risker för felhantering som ökar risken för överklagande av valet vilket i sin tur kan leda till ett minskat förtroende för de allmänna valen och legitimiteten av valresultatet.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Ett beslut att inte distribuera ytterligare valsedlar, utöver de som nämnden enligt 8 kap. 2 § VL är skyldiga att tillhandahålla, till partierna som deltar i valet 2022 innebär ökad rättssäkerhet i samband med valsedelshanteringen i Huddinge kommun.

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Roger Kilman
Chef valkansliet

Beslutet ska skickas till
Chef valkansliet